

Ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν οὐδεὶς ἐνθυμεῖται τὸ σοφὸν τοῦτο λόγιον, καὶ οἱ ἐρέσσειν μὴ εἰδότες, πηδαλιούχοι καὶ κυβερνήται αὐτοσχεδιάζονται τοιούτων τούσ οἰάκας κρατούντων, οὐδὲ γαληνιώσης τῆς θαλάσσης, τοῦ πληρώματος παύουσιν οἱ κίνδυνοι. Τί δ' ἂν χειμῶν καταρράγῃ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΛΕΒΙΔΗΣ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνήχεια· ἰδίε σελ. 81.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΒΑΘΜΗ

Ὁ στόμαχος.

Ἐνθυμεῖσαι, βέβαια, τί εἶνε οἰσοφάγος.

Προχθές σοῦ τὸ εἶπα, καὶ δὲν πιστεύω νὰ τὸ ἐλθσμόνῃς τόσο γρήγορα.

Οἰσοφάγος εἶνε ὁ σωλὴν, διὰ τοῦ ὁποῖου κυκλικῶν δὲ φάρυγγε μὲ τὸν στόμαχον.

Ὅταν λοιπὸν τὸ φαγητὸν εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἰσοφάγον, μεταβαίνει εἰς τὸν στόμαχον κατὰ πολὺ περιέργον τρόπον. Τριγύρω τοῦ σωλῆνος αὐτοῦ εἶνε τοποθετημένοι πολλοὶ ἐλαστικοὶ κρίκοι ἢ δακτυλίδια, τὰ ὁποῖα ἀφ' ἐνὸς μὲν σφίγγονται ὀπισθεν τοῦ φαγητοῦ καὶ τὸ ὠθοῦσι τοιουτοτρόπως πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διαστέλλονται ἐνώπιόν του καὶ τοῦ ἀνοίγουν δρόμον. Οὕτω δὲ τὸ μεταφέρουσι βαθμηδὸν εἰς τὸν στόμαχον, καὶ ἐκεῖ σφίγγεται ὁ τελευταῖος κρίκος, καὶ τὸ φαγητὸν πίπτει ἐντὸς τοῦ στομάχου.

Εἶδες ποτὲ σκώληκα νὰ περιπατῇ; Θὰ παρητήρησες βεβαίως πῶς φουσκώνει ἀλληλοδιαδόχως ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματός του ἐκ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ὡς ἂν ἐκυλίετο κανὲν πρᾶγμα ἐντὸς του, ἀπὸ τὴν οὐρὰν πρὸς τὴν κεφαλὴν τὴν αὐτὴν ἀπαράλλακτα κίνησιν ἤθελες παρατηρήσει καὶ εἰς τὸν οἰσοφάγον, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν ἐβλεπες ἐνῶ ἐργάζεται. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ κίνησις αὐτὴ ὠνομάσθη κίνησις σκωληκώδης, διότι ὁμοιάζει μὲ τὴν κίνησιν τῶν περιπατούντων σκωλήκων.

Ἐδῶ πρέπει τώρα νὰ προσέξῃς εἰς κᾶτι τί πολὺ περιέργον, ὡς πρὸς τὴν κίνησιν περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦμεν.

Ἡ κίνησις αὐτὴ δὲν ὁμοιάζει διόλου τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς σου, ὅταν λαμβάνῃ τὸν ἄρτον, οὔτε τῆς σιαγόνης σου, ὅταν τὸν μασῇ, οὔτε τῆς γλώσσης καὶ τοῦ φάρυγγος, ὅταν καταπίνῃς. Ὅλαι αὐταὶ αἱ κινήσεις ἐξαρτῶνται ἀπὸ σέ ἂν θέλῃς τὰς κάμνεις, ἂν θέλῃς δὲν τὰς κάμνεις, διότι ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὄργανα σὲ γνωρίζουν, τὰ γνωρίζεις, καὶ σὲ ἀναγνωρίζουν οὕτως εἰπεῖν καὶ σὲ ὑπακούουν. Ἐδῶ ὅμως ἐμβαίνομεν εἰς ἄλλον κόσμον, κόσμον ἄγνωστον, ὅστις οὔτε σὲ γνωρίζει, οὔτε σὲ ὑπακούει. Τὰ μικρὰ ἐκεῖνα δακτυλίδια τοῦ οἰσοφάγου σου κινούνται, ἐλέπεις, μόνον τῶν, εἴτε θέλεις εἴτε

δὲν θέλεις, καὶ ἂν σοῦ ἔλθῃ ἕξαφνα ὄρεξις νὰ τοὺς φωνάζῃς: «σταθῆτε,» ὅχι μόνον δὲν θὰ σ' ἀκούσουν, ἀλλ' οὔτε θὰ προσέξουν κἂν εἰς τὴν διαταγὴν σου. Τὸ σῶμά σου, καθὼς παρατηρεῖς, εἶνε ἐν μικρὸν βασιλεῖον, τοῦ ὁποῖου εἶσαι μὲν βασίλισσα, ἀλλὰ δὲν ὀρίζεις παρὰ μόνον τὰ σύνορα. Αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, τὰ χεῖλη, τὰ βλέφαρα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐξωτερικὰ μέρη εἶνε ταπεινοὶ σου ὑπῆκοοι, καὶ ὅ,τι σὺ διατάξῃς τὸ ἐκτελοῦν εἰς τὴν στιγμὴν χωρὶς ἀντιλογίαν τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τοῦ βασιλείου σου οὐδὲ κἂν σὲ γνωρίζει. Εἶνε μικρὰ τις δημοκρατία, ἥτις αὐτοδιοικεῖται,—καθὼς λέγουν αἱ ἐφημερίδες τὰς ὁποίας λαμβάνει ὁ πατήρ σου,—καὶ οὔτε ἀκούει οὔτε δέχεται διαταγὰς σου.

Ἡ δημοκρατία αὕτη εἶνε τὸ μαγειρεῖον, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ σώματος. Ἐκεῖ κατασκευάζεται τὸ αἷμα καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς μαγειρικῆς, πρὸς καρδίαν σου μὲν ἐννοεῖται, χωρὶς ὅμως νὰ ἐρωτηθῆς, μήτε νὰ τὸ γνωρίζῃς. Ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο οἰκοδόσποιον, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ὑπηρέται τῆς ἐκλείσαν τὴν θύραν τοῦ μαγειρείου, διὰ νὰ ἐργάζωνται ἐντὸς αὐτοῦ ἐλεύθεροι καὶ κατὰ τὰς ὀρέξεις των. Ταπεινωτικὸν εἶνε τοῦτο βέβαια πλὴν τί νὰ γείνη. Πάρε το ἀπόφασιν, καὶ κυβέρνα τοῦλάχιστον φρονίμως ὅσους ὑπηκόους ἔχεις εἰς τὰς διαταγὰς σου.

Ὁ στόμαχος εἶνε ὁ ἀρχιμάγειρος, τοῦτέστιν ὁ πρόεδρος τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἐσωτερικῆς σου δημοκρατίας. Αὐτὸς ἐπιτηρεῖ τὰς καμίνους, φέρει ἐπὶ τῶν ὤμων του ὄλον τὸ βάρος τῆς διοικήσεως, καὶ ἀγρυπνεῖ περὶ τῆς κοινῆς εὐημερίας.

Σοῦ εἶπα: «ἐπιτηρεῖ τὰς καμίνους,» καὶ ἐνόμισες ἴσως ὅτι ἡ φράσις αὕτη εἶνε ἀπλὴ παραβολή. Διόλου ὁ στόμαχος μαγειρεύει ἀληθινὰ ψῆνει, βράζει, καθὼς ψῆνει καὶ βράζει ἡ μαγειρίσσα τῆς οἰκίας σας. Ποῦ εὐρίσκει ὅμως τὸ πῦρ; ποῖος τοῦ τὸ δίδει; Ἐδῶ βεβαίως δυσκολεύεται νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς, διότι ἐλθσμόνῃς ἴσως τὸν περίφημον ἐκεῖνον ἐπιστάτην, περὶ τοῦ ὁποῖου ὁμιλήσαμεν εἰς τὰς ἀρχὰς, καὶ ὅστις μοιράζει εἰς τοὺς ἐργάτας ὅ,τι χρειάζονται.

—Πολὺ καλὰ! Ὅμῳ παρατηρήσῃς ἄλλ' ἔχει ξύλα τὸ αἷμα διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν κύριον ἀρχιμάγειρον;

Ξύλα; Ἐχει κᾶτι τί πολὺ καλλίτερον παρὰ ξύλα ἔχει θερμότητα ἐτοιμὴν ἐντὸς του καὶ αὐτὴν δίδει εἰς τὸν στόμαχον. Ὅταν ὁ στόμαχος ἔχῃ ἐργασίαν, προσκαλεῖ τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον προστρέχει ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος, καὶ τὸν θερμαίνει τόσο καλὰ, ὥστε βράζει ἀληθῶς καὶ μαγειρεύει τὰ ἐντὸς αὐτοῦ εὐρισκόμενα. Διὰ τοῦτο αἰσθανόμεθα ἐνίοτε μικρὰν τινα ἀνατριχίασιν εἰς τὰ νῶτά μας, ὅταν φορτώνωμεν πολὺ τὸν στόμαχόν μας. Ὁ

ἀρχιμάγειρος φωνάζει τότε μεγαλοφώνως ζητῶν βοήθειαν καὶ θερμότητα· τὸ δὲ αἷμα ἀναγκάζεται νὰ παραιτήσῃ πᾶσαν ἄλλην του ἐργασίαν, νὰ ἀφαιρήσῃ τὴν θερμότητά του ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸ μαγειρεῖον τοῦ στομάχου.

Διὰ τοῦτο ἐπίσης εἶνε ἐπικίνδυνον νὰ λουώμεθα μετὰ τὸ φαγητὸν, ἐνῶ ὁ στόμαχός μας ἐργάζεται. Τὸ ψῦχος διώκει τότε τὴν θερμότητα ἀπὸ τὴν χύτραν τοῦ στομάχου μας, καὶ τὸση πολλάκις γίνεται ἀναστάτως εἰς τὸ σῶμά μας ὡς ἐκ τούτου, ὥστε δύναται τις καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἕνεκα τοιαύτης ἀπερισκεψίας.

Μὴ μ' ἐρωτήσης σήμερον πόθεν προέρχεται ἡ θερμότης αὐτῆ τοῦ αἵματος· θὰ τὸ μάθης ἀργότερα. Σήμερον ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃς, ὅτι ὁ μάγειρός μας ἔχει ὅσον πῦρ χρειάζεται, καὶ δύναται νὰ μαγειρεύσῃ. Ἡξεύρεις δὲ ὅτι πρόκειται νὰ θράσῃ τὸν χυλὸν ἐκεῖνον, ὅστις προητοιμάσθη ἐντὸς τοῦ στόματος, καὶ πρέπει τώρα νὰ ψηθῇ καὶ νὰ δέσῃ, οὕτως εἰπεῖν, καθὼς λέγει ἡ μήτηρ σου, ὅταν κατασκευάζῃ γλυκόν.

Τί δὲ κάμνει τώρα ὁ στόμαχος; Ἀκριβῶς ὅ,τι κάμνει ὁ μάγειρος, ὅστις ἔχει νὰ θράσῃ χυλόν. Ὅπως ἐκεῖνος περιστρέφει τὸν χυλὸν ἐντὸς τῆς χύτρας, καὶ σείει πολλάκις καὶ τὴν χύτραν, διὰ νὰ ἀναμιχθῇ καλλίτερον ἡ ζύμη, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ στόμαχος, ἐνόσφ διαρκεῖ τὸ ψήσιμον, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ χυλοῦ του, συστέλλεται καὶ ἐκτείνεται ἀλληλοδιαδόχως, καθὼς τὰ δακτυλίδια ἐκεῖνα τοῦ οἰσοφάγου, καὶ τὴν πιέζει παντοιοτρόπως, καὶ τὴν ζυμώνει καὶ τὴν ἀναμιγνύει.

Ὅπως δὲ ὁ μάγειρος χύνει καὶ ὀλίγον νερὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ στόμαχος προσθέτει ἀδιακόπως εἰς τὸν χυλὸν του ὑγρὸν τι, τὸ ὁποῖον περιέχει ἐπίσης πολὺ ὕδωρ, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ πολλὰς μικρὰς τρύπας, εὐρισκομένας ἐντὸς τῶν λεπτῶν αὐτοῦ τοιχωμάτων.

Καθὼς ἐπίσης ὁ μάγειρος ῥίπτει ἄλας εἰς τὴν χύτραν του, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ στόμαχος προσθέτει τὸ ἄλας του. Τὸ ὑγρὸν περὶ τοῦ ὁποῖου ἐλέγομεν δὲν περιέχει μὲν ἄλας, ὅπως τὸ βλέπομεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἔχει ὅμως τὸ δραστηριώτερον αὐτοῦ συστατικόν, ἐκεῖνο δηλαδὴ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀναλύσῃ εἰς ὁμοίωμορον χυλὸν ὅ,τι ἐφάγομεν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄλας εἶνε τόσῳ ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ στομάχου μας, διὰ τοῦτο μᾶς φαίνονται τόσον ἄνοστα τὰ ἀνάλατα φαγητὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ γεῦσις, ὁ πιστότατος ἐκεῖνος θυρωρὸς, τὸν ὁποῖον ἐγνωρίσαμεν, ὑποδέχεται λίαν δυσαρέστως τοὺς ἀνόστους καὶ ἀναλάτους ξένους, οἵτινες ζητοῦσι νὰ εἰσέλθωσιν ἐντός μας, καθὼς ὑποδεχόμεθα ὅλοι μὲ μορφασμούς δυσαρ-

ρεσκείας τοὺς ἀνόστους καὶ ὀχληροὺς, οἵτινες ἔρχονται νὰ μᾶς κάμουν ἐπίσκεψιν.

Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι τὸ διατί, ἔρριπτον πάντοτε ἄλας εἰς τὰ φαγητὰ των· διὰ τοῦτο δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα, χωρὶς ἐπίσης νὰ ἠξεύρωσι τὸν λόγον, ἀγαποῦν τὸ ἄλας εἰς τὴν τροφήν των, καθὼς δύνασαι νὰ μάθῃς, ἂν ἐρωτήσης τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος κτηνοτρόφους.

Δὲν ὑπάρχει ὅμως μόνον ἄλας εἰς τὸ ὑγρὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκρέει ἀπὸ τὸν στόμαχον καὶ προστίθεται εἰς τὸν χυλὸν τοῦ φαγητοῦ. Οἱ ἐπιστήμονες ἀνεκάλυψαν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ μίαν ἄλλην οὐσίαν, πολὺ δραστήριον ἐπίσης, ἡ ὁποία περιέχεται καὶ εἰς τὸ γάλα. Δι' αὐτὸ δὲ τὸ τυρίον, τὸ ὁποῖον περιέχει καὶ αὐτὴν τὴν οὐσίαν καὶ ἄλας ἐπίσης, εἶνε προσφορώτατον εἰς τὸ τέλος τοῦ γεύματος, διότι δίδει ἐπικουρίαν εἰς τὸ μαγειρεῖον τοῦ στομάχου. Τούτου ἕνεκα λέγομεν συνήθως, ὅτι τὸ τυρίον εὐκολύνει τὴν χώνευσιν.

Τὴν χώνευσιν εἶπον, καὶ ἀπὸ τὴν λέξιν αὐτὴν ἔπρεπεν ἴσως ν' ἀρχίσω τὴν σημερινὴν μου ἐπιστολήν, διότι τοιοῦτοτρόπως ὀνομάζεται ὅλη αὐτὴ ἡ μαγειρικὴ, περὶ τῆς ὁποίας ἐλέγομεν μέχρι τοῦδε, καὶ ἡ ὁποία εἰς τοιοῦτον βαθμὸν μεταβάλλει ὅ,τι στέλλομεν εἰς τὸν στόμαχόν μας, ὥστε ἀδύνατον εἶνε πλέον νὰ ἀναγνωρίσῃς ἐντὸς τοῦ χυλοῦ τῆς χύτρας τοῦ στομάχου σου, τὰ ὠραῖα ζυμαρικά καὶ γλυκύσματα τὰ ὁποῖα ἔφαγες, καθὼς ἡ μήτηρ σου δὲν ἀναγνωρίζει βέβαια ἐντὸς τῆς χύτρας τὰ ὠραῖα κудώνια, τὰ ὁποῖα ἔκοψε διὰ νὰ κάμῃ γλυκόν, ἀφοῦ θράσῃσι καλὰ δύο τρεῖς ὥρας.

Ὁ στόμαχος, καθὼς βλέπεις, ἐργάζεται πολὺ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς χώνευσως, καὶ καθήκον ἔχομεν, ὄχι μόνον νὰ μὴ ταράττωμεν τὴν ἐργασίαν του, ἀφοῦ ἀποφάγωμεν, ἀλλὰ καὶ ἐνῶ τρώγομεν νὰ μὴ τὸν παραφορτώνωμεν μὲ ὑπερβολικὴν ἐργασίαν. Διότι, μολονότι εἶνε ἀρχιμάγειρος καὶ πρόεδρος τῆς ἐσωτερικῆς μας δημοκρατίας, δὲν εἶνε πολὺ σωματώδης οὔτε παρὰ πολὺ δυνατὸς, καὶ πρέπει νὰ τὸν περιποιώμεθα, ἀφοῦ μάλιστα ἐργάζεται ὁ ταλαίπωρος τόσον εὐσυνειδήτως, καὶ ἀπ' αὐτὸν ἐξαρτᾶται ὅλη τοῦ σώματός μας ἡ ζωὴ.

Φαντάσου μάλιστα, ὅτι, καθὼς πολλοὶ ἰσχυρίζονται, ἀλλάσσει τὸ ἐσωτερικὸν του δέρμα εἰς πᾶσαν χώνευσιν, καὶ θυσιάζει οὕτω εἰς τὸ καθήκον του τὴν ἰδίαν του περιουσίαν, μὲ αὐταπάρνησιν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ βεβαίως ἀρχιμάγειροι καὶ πρόεδροι δημοκρατιῶν ἠδύναντο νὰ μιμηθῶσι. Τοῦτο, μικρὰ μου κυρία, δὲν πρέπει νὰ τὸ λησμονῆς, καὶ καθήκον ἔχεις νὰ συλλογίζεσαι, ὅτι τόσον ἀφιλοκερδῆς ὑπάλληλος ἔχει κάπως δικαίωμα νὰ ἀπαιτῇ περιποιήσιν.

Ἐκτός δὲ τῆς δικαιοσύνης, ἣτις ἀπαιτεῖ νὰ περιποιώμεθα τὸν στόμαχόν μας, πρέπει νὰ τὸ κάμνωμεν καὶ λόγῳ φρονήσεως, καθότι ἄλλως διατρέχει σπουδαῖον κίνδυνον ἡ υἰεῖα καὶ ἡ ζωὴ μας. Ἄν κουρασθῶσιν οἱ πόδες σου, δύνασαι νὰ μείνης εἰς τὴν κλίνην· ἂν πονῇ ἡ χεὶρ σου, δύνασαι νὰ τὴν ἀφήσῃς νὰ ἀναπαυθῇ. Ἄλλ' ὁ στόμαχός σου ὁ ταλαίπωρος ὁμοιάζει τοὺς πτωχοὺς ἐκείνους ἐργατικούς ἀνθρώπους, οἵτινες τρέφουσιν ὀλόκληρον οἰκογένειαν. Ἐργάζεται διὰ τοὺς ἄλλους μᾶλλον παρά διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ οὔτε νὰ ἀναπαυθῇ ἔχει δικαίωμα, οὔτε νὰ ἀσθενήσῃ· ἂν δὲ τυχὸν ἀδιαθετῆσῃ, ἡ ἀδιαθεσίᾳ του εἶνε συνήθως μακροχρόνιος, καὶ τὸ σῶμά μας μένει χωρὶς τακτικὴν τροφήν.

Τὰ μικρὰ παιδιὰ δὲν τὸ γνωρίζουσιν οὔτε τὸ φαντάζονται, καὶ δι' αὐτὸ ἀδιαφοροῦσι καὶ φορτώνουσι συνήθως τὸν στόμαχόν των. Σὺ ὅμως εἶσαι ἀρκετὰ μεγάλη, καὶ ἔμαθες ἤδη τὸ πρέπον· ἐπομένως ἐλπίζω ὅτι, καὶ ἂν τὸ ἕκαμνες, δὲν θὰ τὸ κάμῃς πλέον.

Ἐπιταὶ συνέχου.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἰδὲ σελ. 84.

Ἀφοῦ ἐπρόκεισε τὴν παρ' αὐτοῦ πατροθετηθεῖσαν πάλιν διὰ τῆς μόνης τότε ὑπαρχούσης βιβλιοθήκης, ὁ Φραγκλῖνος, δέκα ἔτη μετὰ ταῦτα, συνέλαβεν ἄλλην τινὰ ἰδέαν. Ἐν Φιλαδελφείᾳ δὲν ὑπῆρχε γυμνάσιον, καὶ ἐστοχάσθη νὰ συστήσῃ τοιοῦτον, ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, πανεπιστήμιον. Καὶ τότε ἐπίσης, ἐκρύφθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν μυστηριωδῶν φίλων του, οἵτινες δὲν ἐφαίνοντο μὲν ποτὲ, πράγματι ὅμως ὑπῆρχαν, διότι εἶχεν εἰς ὄλας τὰς Γιούντας θιασώτας ἐγκολπυμένους τὰς ἰδέας του, καὶ εὔρεν εἰς ὄλας ὑποστηρικτὰς τοῦ περὶ συστάσεως γυμνασίου σχεδίου. Ἡ γνώμη του ἦτον νὰ μὴ διδάσκωνται εἰς τὸ γυμνάσιον τοῦτο λατινικὰ, καὶ ἰδοὺ πῶς ἠτιολόγησε τὴν τοιαύτην γνώμην του·

«Ἄλλοτε, ἔλεγεν, εἶχεν ἕκαστος τὴν κόμην του ὡς ἤθελεν, καὶ ἔθετεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸν πῖλόν του. Σήμερον ἔχομεν φενάκας τόσοσιν ὡραίας, ὥστε δὲν τολμῶμεν νὰ σκεπάσωμεν τὰς κεφαλὰς μας, καὶ κρατοῦμεν τοὺς πῖλους εἰς τὴν μασχάλην. Ἴδοὺ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λατινικῶν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει· ὁ πῖλος ἐν τῇ μασχάλῃ.»

Πιστεύω ὅτι εἶχεν ἄδικον, καὶ μάλιστα ὅτι θὰ εἶχεν ἔτι μᾶλλον ἄδικον ἂν εὑρίσκετο ἐν Γαλλίᾳ, ἐν χώρᾳ δηλαδὴ λατινικῆς φυλῆς, ἐλκούσης ἐκ Ῥώμης τὰς ἀρχὰς τῆς γλώσσης της καὶ τὰς πρώτας βάσεις τοῦ πολιτισμοῦ της.

Ὅπως ἂν ἔχη τὸ περὶ τούτου, αὐτὸς μὲν

δὲν ἐπέτυχεν εἰς τὴν τοιαύτην γνώμην του, τὸ δὲ γυμνάσιόν του ἐπέτυχε, μεγάλως ἐπέτυχε, μετὰ τῶν λατινικῶν ὁμοῦ, καὶ κατέστη, ἐν ἔτει 1769, τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Φιλαδελφείας. Καὶ οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐγγράψωμεν εἰς πίστωσιν τοῦ Φραγκλῖνου τὴν Βιβλιοθήκην καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Φιλαδελφείας.

Ἡ εὐτυχία δὲν ἔρχεται ποτὲ μία μόνη· καὶ, ὅταν κάμωμεν μίαν καλὴν πράξιν, μία ἄλλη καλὴ πράξις ἔρχεται κατόπιν.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, εἰς τῶν φίλων του, ὁ δόκτωρ Βῶνδ, ὑπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Δὲν εἶναι νοσοκομεῖον ἐν Φιλαδελφείᾳ· ἐσκέφθην νὰ συστήσω, καὶ ὠμίλησα μετὰ τινων περὶ τούτου. Μὲ ἠρώτησαν· «Ὁ Φραγκλῖνος ἀνεμίχθη; Ὁμίλησας μετὰ τοῦ Φραγκλῖνου;» Ἀπεκρίθην· «Ὅχι, δὲν εἶναι ἔργον του.» Ὅλοι ὅμως ἐπιμένουν καὶ λέγουν· «Πρέπει νὰ ὑπογράψῃ ὁ Φραγκλῖνος· ἂν ὑπογράψῃ ὁ Φραγκλῖνος, θὰ ὑπογράψωμεν καὶ ἡμεῖς.»

Ὁ Φραγκλῖνος ἀνεκομβώθη εὐθὺς ὑπὲρ τοῦ νοσοκομείου, καὶ χρήματα συνήχθησαν, ἀλλ' ὄχι καὶ ὅσα ἐχρειάζοντο· ὁ δὲ Φραγκλῖνος ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιψηφισθῇ ποσὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῆς Πενσυλβανίας (τῆς Βουλῆς τοῦ καιροῦ ἐκείνου). Τὰ Μέλη τῆς Συνελεύσεως, ὄντα τὰ πλεῖστα ἐκ χωρικῶν, ἀντέτειναν, ὅτε ἐγείνην ἡ πρότασις, ὅτι τὸ νοσοκομεῖον θὰ ἐχρησιμευεῖν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, καὶ ὄχι εἰς τοὺς τῆς ἐπαρχίας.

Ὁ Φραγκλῖνος ἐπεσκέφθη ἕνα ἕνα τοὺς βουλευτὰς καὶ, τοὺς εἶπεν· «Ἄς συμβιβασθῶμεν· ἐπιψηφίσατε 50,000 φράγκων ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ δώσωσι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Φιλαδελφείας ἄλλας 50,000 φράγκων.»

Συνήνεσαν τότε τὰ Μέλη τῆς Συνελεύσεως, εἰπόντα καθ' ἑαυτὰ· «Δὲν θὰ εὑρεθοῦν 50,000 φράγκων ἐν τῇ πόλει τῆς Φιλαδελφείας· ἄς ἐπιψηφίσωμεν ὅσα μᾶς ζητεῖ. Θὰ ἔχωμεν τὸν ἔπαινον τῆς καλῆς πράξεως, καὶ δὲν θὰ ἐξοδευώμεν λεπτόν. Ἡ ψῆφός μας καὶ τὸ τίποτε θὰ ἦναι ἐν καὶ τὸ αὐτό.»

Ἄλλ' ὁ λογαριασμός ἐγένετο χωρὶς τὸν ξενόδοχον, τὸν Φραγκλῖνον δηλαδὴ! Ὁ Φραγκλῖνος ἔτρξε πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς πόλεως, καὶ, ἐπειδὴ ὁ ἀμερικανὸς εἶναι ἄνθρωπος ἐννοῶν ὡς ἕκαστος, καὶ πλέον ἢ ἕκαστος, τὰς ἐπωφελεῖς ὑποθέσεις, τοὺς ἔπεισε καὶ ἐνόησαν εὐκόλως ποῖον συμφέρον εἶχαν νὰ ὑπογράψουν, διότι, δίδων καθεὶς, π. χ., 200 φράγκα, ἦτον ὡς ἂν ἔδιδε 400. Κατῶρθωσε λοιπὸν νὰ εὑρεθοῦν αἱ 50,000 φράγκων, καὶ δι' αὐτῶν, καὶ τῶν 50,000 ἄλλων χιλιάδων, τῶν ἐπιψηφισθεισῶν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, καθιδρύθη τὸ καθίδρυμα ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι σήμερον τὸ μέγα νοσοκομεῖον τῆς Φιλαδελφείας.